

17

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Дел. № 16/К.О. 14/97

Дата 15.09.1997

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО
НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

ДО

КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД НА

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

№ 5457
15.09.1997 г.

СОФИЯ

Г.И. Н. Гаврилов
15.11.97г.

СТАНОВИЩЕ

от Богомил Бонев, министър на вътрешните работи
по конституционно дело No 14/1997 г.

ОТНОСНО: установяване противоконституционността на Закона за
достъп до документите на бившата Държавна сигурност
(обн., ДВ., бр.63 от 1997 г.)

УВАЖАЕМИ ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Искането за установяване противоконституционността
изцяло (на всички разпоредби) на Закона за достъп до документите
на бившата Държавна сигурност (ЗДДБДС) е повдигнато от 52-ма
народни представители от 38-то Народно събрание.

С определение от 28.08.1997 г. по конституционно дело
No 14/1997 г., Конституционният съд е допуснал искането за
разглеждане по същество и е конституиран и министъра на
вътрешните работи като заинтересована страна.

На основание на Вашето определение, изразявам
следното становище по съществото на искането от 52-та народни
представители:

ПО СЪЩЕСТВОТО НА ИСКАНЕТО

Доводите и аргументите в искането на групата народни представители са необосновани.

Приетият от Народното събрание закон не противоречи на Конституцията. Напротив, той е съобразен с конституционните текстове, духа на Конституцията като цяло и се явява етап от демократизирането на страната и изграждането на гражданското общество.

Съображенията ни за това, развити според направеното искане са следните:

1. Законът за достъп до документите на бившата Държавна сигурност не нарушава конституционния принцип за разделението на властите и не води до юридическо и фактическо надмощие на изпълнителната власт спрямо останалите поради следното:

- Съгласно чл.3 от закона, проверка за това дали са съставяни документи за принадлежността към бившата ДС се извършва по отношение лица, заемащи определени високопоставени длъжности от всички власти - законодателна, изпълнителна и съдебна, т.е. изпълнителната власт не се изключва и не се поставя над другите власти;

- Чрез огласяването на установените налични документи се премахва съществуващата в момента власт на специалните служби, а не се създава нова власт. Тайната на съществуването на определени връзки поставя в зависимост някои лица от висшата държавна администрация от служители на бившата ДС. Тази тайна е известна така или иначе на МВР - със закона се премахва именно тази сила на МВР по отношение служители от другите власти.

- Във връзка с горното, чрез разсекретяването на документите на тази бивша държавна служба се отнема власт от определени лица, които са работили в това учреждение и сега преследват лични или корпоративни интереси, използвайки създадената зависимост. Отнемането на тази власт ще освободи служителите от категориите по чл.3 от ЗДДБДС, за да може в работата си, при вземане на управленски или други решения, да се ръководят от закона и вътрешното си убеждение, а не да изпълняват чужда воля, която в много случаи е в разрез с обществения интерес.

- Не на последно място следва да се отбележи, че правомощията на комисията по чл.4 от закона имат само констативен характер. Комисията трябва да установи дали

57

съществуват създадени документи в архива на МВР и другите специални служби за съпричастността на определени категории държавни служители към службите на бившата ДС. Нищо повече. Никакво право не е дадено на комисията да извършва производство и да приключва работата си с друг акт. Просто трябва да установи има ли документи или няма.

2. Твърдението, че с прилагането на ЗДДБДС се нарушава конституционно прогласеното право на защита на гражданите е необосновано по следните съображения:

- Създадената по чл.4 от закона комисия не е нито административен орган, не е и особена юрисдикция. Както бе посочено по-горе нейната функция е констативна. Тя не издава актове, които да създават права или задължения. Тоест не е налице някакъв вид съдебно или друго производство.

- Ако констатираното наличие на документи създаде някакъв правен интерес у лицата по чл.3 от закона, то те могат да реализират правата си по общия ред. От една страна чрез установителни иски по чл.97 от ГПК, а от друга страна да поискат да се потърси евентуална наказателна отговорност от длъжностни лица, които са извършили документни или други престъпления. Тоест правото на защита би могло да се реализира във всичките си проявни форми, след като комисията по чл.4 изпълни своята констативна функция.

- Опозоряване ще е налице тогава, когато не е имало сътрудничество, но документално такава е констатирано. Правото на съдебната защита в този смисъл трябва да бъде насочено не към акта на комисията, а към лицата, които са създали документите в архива. Опозоряването няма да бъде извършено сега, с разгласяването на фактите и обстоятелствата, а то е било вече извършено със създаването на документите.

3. Несъстоятелно е твърдението, че с оспорваният закон се нарушава достойнството на личността, посяга се върху нейната чест и добро име и гражданите се подлагат на унижаващо отношение.

- В изложението до Конституционния съд тези твърдения не са правно мотивирани.

- Разсекретяването на документите на една бивша специална служба удовлетворява правото на информация на индивида в гражданското общество.

- Не може да се приема за унижаващо отношение към едно лице това, че на обществото в което то живее се съобщават

факти и обстоятелства от негово публично (макар и конспиративно) поведение, защото съпричастността към една тайна служба излиза извън сферата на личния и интимен живот на индивида.

- Още повече, че законът не въвежда никакви ограничения за бъдещия публичен живот на лицата, за които би се констатирало, че са били сътрудници на бившата ДС. Не се създават основания за промяна в трудовия им или служебен статус.

Предвид горните съображения, моля да постановите решението си като оставите без последствия искането на 53-та народни представители от 38-то Народно събрание.

МИНИСТЪР: <

(Б. Бонев)

